

szabású gyára van Bensonnak, a honnét a változatos és művészi világítótestek nagy tömegével árasztja el az egész művelt világot.

SZAKIRODALOM.

FOORD, J. DECORATIVE FLOWER studies. 40 színes lappal. London, Batsford, 1901.

Egy széplelkű angol asszony gyűjtötte össze a fenti cím alatt virágtanulmányait. A növényvilág mélyeséges megértésének szülötte minden lapja, oly természetes egyszerűséggel ábrázolja szerzőjük a virág-individuumokat, mint a minőre csak japáni művész képes. Minden virág „beállítása” a virág természetes jelleme szerint történt. Semmi mesterkéltséget elrendezés, semmi túlzás a formákban és részletekben.

Azonkívül minden egyes művészi virágarckép mellett egy bonctani tábla van ugyanarról a virágról, a melyen egy botanikus szakértelmével, azonban mégis művészi szemmel analizálja az egyedeket és ezáltal minden művésznek úgyszólván hatalmába, tulajdonába bocsájtja egész az utolsó porcikájáig virágstudiumait. Foord útmutatásai nyomán lényegéig át lehet érteni a formákat és színeket és a művészi megfigyelés legcélravezetőbb iskolájára tanít meg. Ezek a keresetlenül lerajzolt virágok szeretettel vezetnek majd a művészeket a természet tanulmányozásához vissza. Foord könyve kincses tárháza annak a szépnek, a mivel a növények világa kínálkozik és a melyet a művészet állandóan felhasznál, de soha ki nem meríthet.

MÁTYÁS KIRÁLY EMLÉKKÖNYV, kolozsvári szobrának leleplezése alkalmára szülővárosa, Kolozsvár sz. kir. város megbízásából szerkesztette dr. Márki Sándor. Budapest. Athenaeum kiadása, 4° 316. lap.

A fenti című emlékkönyv jóval fölülmúlja a nálunk elég gyakran megjelenő alkalmi díszművek színvonalát. Egész sor kiváló írónk és történettudósunk negyvennél több értekezést írt belé, a mely mind más és más oldaláról világítja meg Mátyás királyt; cselekedeteit, a

kort, a melyben élt s az ország állapotát, a mely a mohácsi vész előtt vele és általa érte el politikai és kulturális virágzása teljét. Az egyes fejtegetések különböző tollak alól kerültek ki, de a munka természete miatt sem lehet közöttük szerves összefüggés. Bár ily formán egyenkint, hol kisebb, hol nagyobb tükördarabokhoz hasonlóan vetnek fényt a multba, a maguk összességével épp oly plasztikusan s élettellejesen tárják lelkünk elé Mátyás dicső alakját, mint a hogy Fadrusz János varázsolta szemünk elé méltán, még leleplezése előtt híressé vált szobrával. A nagy király iránt világszerte való nagy érdeklődésének a jele, hogy miként szövegét, úgy belső díszét is egy-egy külföldi kiválóság gyarapította, Walter Crane, a ki magyarországi utazása közben Kolozsvárott is megfordult, pompás rajzot küldött a Mátyás emlékkönyv számára, a mely itt az első lap fejlécdíszítményeként igen szépen érvényesül. A jeles angol mester a Corvin codexek növényi ornamentikájából merítette motívumait, a melyekbe a nagy király kezdőbetűjét és címerét szötte. A virító színekben pompázó eredeti ornamentumok fekete vonalakkal megrajzolva is megkapó módon frissek s azzal a felülmulhatatlanul finom stílusérzéssel készültek, a mely Walter Crane művészi egyéniségét sohasem hagyja cserben.

Az írók sorában a külföld hódolatát Mátyás király emléke iránt Eugène Müntz tolmácsolja. A kiváló francia műtörténész azt a hatást vizsgálja, a melylyel Mátyásra a reneszánsz műveltség volt s szerepét méltatja, a melyet ebben betöltött. Fejtegetéseinek végeredménye az, hogy igazibb reneszánsz fejedelemmel a XV. században Itália sem dicsekedhetett. Müntz cikkét érdekesen egészíti ki Berzeviczy Albert Beatrix királynőről írott tanulmánya, a melyben a reneszánsz asszonya tárul egész közvetlenséggel elének. Művészi vonatkozásokban gazdag Erdélyi Pálnak, a Corvináról szóló cikke is, a mely a Corvin codexek festett díszén kívül, minden ízében eredeti és művészi kötéseikről közöl becses adalékokat. Sok új adatot tartalmaz Pósta Béla cikke is, a mely az Erdélyi Múzeum-egylet érem- és régiségtárának Mátyás-kori emlékeiről szól s nem egy érdekes iparművészeti tárgyat képben is bemutat. Művészeti vonatkozású cikkek még itt Pasteiner Gyuláé, a ki Mátyás-korabeli építészetünkről behatóan értekezik, a ránk maradt írott források alapján. Ferenczi

Zoltán igen tanulságosan azokat a szobrokat és festményeket mutatja be írásban és képben, a melyek a nagy király alakját örökítik meg s a melyek alapján Fadrusz szobrát megalkotta. Ez utóbbi szobor sikerült képét szintén közli az album, a melynek gazdag illusztráló anyaga egyébként jórészt már ösmeretes, ily teljességgel azonban egy helyen összegyűjtve ezúttal először lát napvilágot.

—x.

GEFFROY, GUSTAVE. LES INDUSTRIES artistiques françaises et étrangères à l'exposition universelle de 1900. Paris, 1901.

A tízesztendőnkint megismétlődő párisi világkiállítások legutóbbika, a melyet a századforduló évében rendeztek a franciák, a tárlatok történetében nagy eseményt és talán fordulópontot is képez. Általános tekintetből az univerzális kiállítások nem egyebek az emberi munka és értelem dicsőségénél, a melynek azonban mindig gazdasági és politikai magva van. De ha filozófiai szemmel vesszük erkölcsi hatásukat, be kell vallanunk, hogy a tanúlság, a mi az ilyen fáradságos összehalmozásból leszűrődne, vajmi csekély, a kiállítások legszorgalmasabb és legügyesebb kutatója sem láthat mindent, és ha lát is, akkor sem hasonlíthatja össze a látottakat. Szóval, a nagy tömeg hatása látványosságszerű, az ember szeme káprázik, elveszti a mérlegelő képességet, s az emlékezetben csak halvány nyomok maradnak, minden eltűnik, minden szétszóródik.

Így érdemelnek ki a speciális szakkiállítások mindig több és több figyelmet és az egyetemes kiállítások anyagai csak szakszerű feldolgozások után válnak közkinccsé. Az emberi munkának egyes áganként való összegyűjtése és bemutatása nem más, mint a gyorsan átlapozott könyvnek fejezetről fejezetre menő figyelmes átolvasása.

Geffroy a párisi kiállításnak java iparművészeti részét mutatja be a címben megnevezett művében, a mely fejezet talán egyik jelentősebb tényezője és büszkesége is volt a tavalyi világversenynek. 100 lapból áll a mű, többnyire pompás fénymetszetű, e sokszorosítási eljárásban a franciák szinte utolérhetetlenek, akad köztük azonban néhány rézkarc is, a melyek a mi honfitársunknak, Krieger Bélának, művészetét dicsérik. A műlapisorozat szakszerű csoportosításban vo-

nultatja el előttünk a kiállítás iparművészetének legelső rangú képviselőit. Az építészet, a bútór, agyagipar és ékszer, üveg és textil művészei örökítették itt meg munkák révén, nemzetiségükre való tekintet nélkül, tisztán szellemi értéküknek rangsorozata szerint. És ime az értékeknek nemzetközi mérlegelésénél kitűnik, hogy a magyar iparművészet előkelő kvalitásokban bővelkedik. Horti bútorai, képkeretei, Faragó szobaberendezései, Förk Ernő aranykelyhe, Hirschler azekrénye méltónak ítéltettek arra, hogy s száz legjobb műtárgyról készült lap között foglaljanak helyet.

Geffroy hasznos és gyönyörködtető gyűjteményét tartalmas szöveggel kíséri, melynek tanúlsága egy cseppet sem kevesebb a szép műlapokénál.

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

A M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT választmánya Ráth György elnöklése mellett november hó 5-ikén ülést tartott, a melyen jelen voltak Szalay Imre és Czigler Győző alelnökök, Alpár Ignác, Beck Dénes, Dr. Czobor Béla, Fittler Kamill, Forster Gyula, Gelléri Mór, Matlekovics Sándor, Morelli Gusztáv, Nádler Róbert, Radács Jenő, Rauscher Lajos és Szmracsányi Miklós választmányi tagok s Györgyi Kálmán titkár, a ki a jegyzőkönyvet vezeti.

Az elnök megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Fittler Kamill-t, s jelenti, hogy Faragó Ödön, T. Fischer Ignác, Gaul Károly, Horti Pál, K. Lippich Elek, Pap Henrik és Vig Albert távolmaradásukat kimentették.

A titkár bejelenti, hogy a legutóbbi választmányi ülés határozatának értelmében az elnökség beadványt intézett a sz. főváros tanácsához, a melyben kérte, hogy a művészeti vásárlásokra előirányzott összegnek egy részét iparművészeti vásárlásokra fordítsa.

Titkár felolvassa a szegedi képzőművészeti egyesület elnökségének levelét, a melyben megköszöni a társulatnak a szegedi iparművészeti kiállítás alkalmából kifejtett önzetlen munkásságát.

Radnai Béla szobrász Mici kisasszony című szobrocskáját a választmány el-